

Bibliotéka poučná a zábavná
vydávaná

„Dědictvím sv. Cyrilla a Methoděje“.

Veškerých Dědictvím vydaných spisů č. 58. na rok 1908.

Božské Srdce Ježíšovo,

pramen blaženosti.

Napsal

P. Cyrill Jež, S. J.

V BRNĚ 1908.

**V kommissi v Benediktinském knihkupectví v Brně, Bedřicha Grosse v Olomouci a v Cyrillo-Methodějském knihkupectví (Gustava Francie) v Praze.
Tiskem benediktinské knihtiskárny v Brně.**

Cena 20 h.

Bibliotéka poučná a zábavná
vydávaná
„Dědictvím sv. Cyrilla a Methoděje“.

Všeckých Dědictvím vydaných spisů č. 58. na rok 1908

Božské Srdce Ježíšovo, pramen blaženosti.

Napsal

P. Cyrill Jež, S. J.

V Brně 1908.

V kommissi v Benediktinském knihkupectví v Brně. Bedřicha Grose v Olomouci a v Cyrillo-Methodějském knihkupectví (Gustava Francela) v Praze.
Tiskem benediktinské knihtiskárny v Brně.

Č. 2137.

Nihil obstat.

Imprimatur.

Dr. Alois Dvořák,
spiritual bisk. alumnátu.

† **Pavel,**
biskup.

V Brně, 17. února 1908.

V Brně, 27. února 1908.

Permissio impressionis.

Ut opus, cui titulus „Božské Srdce Ježíšovo, pramen blaženosti“ a P. Cyrillo Jež S. J. conscriptum, typis vulgetur, hisce ex parte nostra permittimus.

Viennae, die 20. Augusti 1907.

L. S.

Fr. Xav. Schwaerzler,
Praepos. Provinc.

Modlitba k Božskému Srdci Páně.

Hele, láska boží přeskvěle nám září,
kdy Slovo zázračně se vtělilo,
a Božství nezměrné a nekonečné
se s člověčenstvím navždy spojilo;
ta láska věčná trůn si postavila,
by v srdci božském lidská láska žila
a srdcem lidským miloval nás Bůh.

I viděl Ježíš světa bol a bídu,
zřel ve tmách lidstvo hříchem zjařmené
a jato soustrastí je srdce Jeho,
již spěchá spasit ovce ztracené:
jho hříchu snímá, učí nevědomé,
i mrtvé křísí, upevňuje chromé,
zrak slepým navrácí a hluchým sluch.

Ten svatý žár však unáší jej dále,
by v obět smírnou za všechny se vzdal,
hřích světa smýt jde krví srdce svého,
by život věčný Bůh všem daroval.
A posléz, když mu v srdce vniká kopí,
tu krůpěj poslední již zemi kropí;
jí splacen člověčenstva těžký dluh.

Však lásku, Pane, nevděkem svět splácí.
Tam v Getsemani duch Tvůj na to zřel:
zášť, zatvrzelost, lhostejnost i zradu,
že srdce Tvé bol krutý prorážel.
Tu bolest srdce Tvého v žalu cítíme,
kéž odprosit a náhradu dát smíme;
buď smírem Tobě lásky naší ruch.

Tu v Svátosti dlíš, Pane, mezi námi,
v ní tlukot srdce Tvého cítíme,
zde klaníme se Jemu ve zbožnosti
a vroucí prosby k Tobě vznášíme:
O shlédni na nás milostivým okem,
nás lásky svaté ohnivým schvať tokem
a zanes v lásky věčné zářný luh!

Dr. Alois Dvořák.

Božské Srdce Ježíšovo, pramen blaženosti.

Napsal

P. CYRILL JEŽ, S. J.

Úvod.

Blaženost, štěstí! Jaké kouzlo chovají tato slova pro lidské srdce, ví každý z vlastní zkušenosti. V nich je souhrn jeho snův a tužeb, protože ku blaženosti je stvořeno. Kdo mu ji přináší, jest jeho přítel.

Jako jest příčinou všeho tělesného pohybu popud srdce, tak duševní činnosti nejlepším pohnutkou jest vrozená touha lidského srdce po blaženosti. K ní spějí všechny práce jednotlivců, v její službě jsou umění a vědy, k ní směřují úkoly státův a soukromých společností.

Řešením otázky, jak lze do srdcí lidských přinést štěstí, zabývali se největší myslitelé a nejslechetnější lidumilové všech století. Úplně dovedla ji rozřešiti jen jedna bytost — Bohočlověk Ježíš Kristus.

Blaženost lidstva byla cílem jeho vtělení, cílem celého jeho pozemského života, všech jeho řečí a skutkův, utrpení a smrti. Blaženost lidstva je cílem církve jím založené, k ní směřují její učení a příkázání.

Jeden z nejjasnějších dokladů toho jest „kázání na hoře“.

V malebné zemi galilejské zvedá se hora, již nyní nazývají Kurim Hattin. Na temeni jejím,

jež se shlíží v hladině jezera Genezaretského, je prostranství dlouhé asi 400 kroků, s něhož je čarovný pohled na okolní krajinu.

Na tuto horu vystoupil jednoho dne Kristus se svými apoštolý. Veliký zástup lidí bral se za ním.

Posadiv se Pán Ježíš na hoře, vidí kolem sebe zástupy, ví, co je k němu vábí, vždyť vidí do jejich srdcí, zná všechny jejich tužby. Ví, že hledají u něho svého štěstí. Než oko jeho hledí ještě dále. Vidí všechny národy země, budoucnost všech století, jakoby celé lidstvo měl zde před sebou. Ví, že po tom, čeho tito zástupové hledají, všichni lidé touží. Tvář jeho září dobrotou a láskou, oko prozrazuje, že chce touhu tuto splniti, vždyť jako Bůh on jediný to může.

Celá krajina, již s hory této možno viděti, náleží jemu. Ba ještě více, jemu náleží celá země, všechno její zlato a bohatství. Jako stvořitel světa vládne vším.

Kristus Pán se však k těmto pokladům neobrací. Zná klenotnici nade všechny světy dražší — své božské Srdce. Tuto klenotnici otvírá, a osmerým blahoslavenstvím řinou se z ní bohaté proudy blaženosti na zástupy a veškeré lidstvo.

Účelem této knížky jest obrátiti pozornost čtenářovu k těmto zdrojům pravého štěstí. *)

*) Prvních 6 blahoslavenství bylo již uveřejněno v časopise „Škola Božského Srdce Páně“ r. 1902.—4. Zde se nyní podávají přepracována. (Poznámka spisovatele.)

I. Blahoslavení chudí duchem; neboť jejich jest království nebeské. (Mat. 5, 3.)

Výrok, že země naše je slzavé údolí, jeví se býti pravdivým zvláště za naší doby. Nahlédneme-li do denních listů, zajdeme-li do spolkových schůzí, učiní nespokojenost a stesky většiny tříd společnosti na nás dojem, jakoby se blaženost a štěstí z naší země nadobro vystěhovaly. Jedna z hlavních příčin toho jest otázka majetková.

Bohatství hraje velikou úlohu v životě lidském. S ním stotožňují mnozí svoje štěstí, k němu obracejí všechny téměř touhy. Naděje na zhohatnutí je s to nadchnouti mysl k nejsmělejším podnikům. Mnozí se jí dali strhnouti do víru revoluce, jiné unáší přes daleká moře do cizích krajin. Neuskutečnil-li se však, vrhá často srdce do temných hlubin nespokojenosti, ano i zoufalství.

Nerovné rozdělení majetku dělí lidskou společnost ve dva nepřátelské tábory, proti sobě bojující. Oboje opět smířiti, jest úkol sociální otázky. Základ k jejímu správnému rozřešení položil Ježíš Kristus.

V kázání horském obrátil na prvním místě zrak na chudé. Jim nejdříve otvírá své božské srdce, a ústa jeho hovoří hluboká slova: „Blahoslavení chudí duchem; neboť jejich jest království nebeské.“

Nové světlo vychází těmito slovy na obzoru lidského nazírání, nové poklady otvírají se lidskému srdci. Obecný názor na bohatství padá jako blud a jako hlavní kořen nespokojenosti lidské.

Kristus Pán jako Tvůrce světa zná pravou cenu bohatství a pokladů pozemských, ví, jak mnoho dobra a oblažující moci do nich vložil. Jako tvůrce duše lidské zná, k čemu ji byl stvořil, ví, jaké dobro může ji dokonale oblažiti.

Zásadou světa jest: blažení bohatí. Kristus Pán však volá: Blahoslaveni chudí, ale dodává — duchem. Dodatek tento má veliký význam. Kdyby byl jen řekl: Blahoslaveni chudí, mohli by mu tisícové a tisícové odvětit: „My dokazujeme, že je tomu opak. Právě chudoba jest nám nejtěžším břemenem.“

Býti chudý duchem znamená, míti správný názor o bohatství, býti přesvědčen, že v něm není největší dobro člověka a jeho cíl, že může býti člověk i bez bohatství šťastným a s bohatstvím nešťastným. Názor tento, jenž srdce chudých i bohatých odvrací od nezřízené lásky k bohatství čině oboje chudé duchem, jediné je s to místo mraku nepřátelství sklenouti nad nimi duhu míru a spojití je páskou lásky. Vždyť chudým vrací spokojenost se stavem, do něhož prozřetelnost boží je postavila, srdce bohatých plní láskou k chudině a otevírá ruce ku štědrosti.

Nyní pozvídá Pán Ježíš srdce svých posluchačů k jiným pokladům ceny nehynoucí, když dí: „neboť jejich jest království nebeské.“

Lásce boží k lidem nestačilo dáti jim za cíl a předmět blaženosti poklady pozemské. Království chce všem lidem dáti, ne takové, jehož by nepřátelé mohli vydobýti, nebo smrt odňati, nýbrž v jiném vyšším světě — království nebeské. V něm Bůh sám — dobro neskončené — má býti pokladem lidí a zřídlem nevýslovných radostí po celou věčnost. Kdo však tohoto pokladu chce dosáti, musí v životě pozemském odvrátiti srdce své od pokladů pozemských a k němu je láskou obrátiti, musí býti chudý duchem. „Blahoslaveni chudí duchem; neboť jejich jest království nebeské.“

Nejkrásnější obraz srdce odvráceného od pozemského bohatství a žijícího jen pro nejvyšší dobro vidíme v božském Srdci Páně.

Učiňme, milý čtenáři, spolu cestu k tomuto Srdci. Je sice cesta tato daleká, musíme nejen souš i mořem do Palestiny, nýbrž i časem kračeti asi dva tisíce let do minulosti nazpět. Budeme ji však konati jen v myslí.

Tedy asi před dvěma tisíci roky vidíme v Palestině poprvé Pána Ježíše na naší zemi. Nalezneme jej v královském paláci Herodesově? Nikoli. Tedy aspoň v domě některého bohatého měšťana v Jerusalemě? Ani tam ne. Písmo sv. praví již u proroka Micheáše (5, 2), že ho najdeme v nepatrném městečku Betlemě. Je snad zde v některém úhledném domku? Darmo bychom hledali. Za městečkem, nikoli v obydlí lidském, nýbrž v jeskyni, již použili chudobní pastýři jako stáje, vkládá bl. Panna Maria Jezulátko ovinuté chudými

plenkami do jeslí, v nichž je něco sena a slámy. Toť jest jednorozený Syn Boží, Ježíš Kristus.

Chudoba největší, již dobrovolně si Kristus Pán zvolil při svém narození, doprovázela jej po celý život.

Nahlédneš-li, milý čtenáři, do domku v Nazaretě, v němž bydlela sv. Rodina, bude se ti zdát, že jsi ve přibytku nejchudšího řemeslníka. Nevidíš zde nic zbytečného. Ozdobou jeho jsou nástroje tesařské, jimiž sv. Josef a Pán Ježíš vydělávají namahavě den ode dne skrovnou stravu, kterou bl. Panna Maria způsobem jednoduchým připravuje.

Podobně, když počal Kristus Pán po třicátém roce veřejně učit, byl život jeho vzorem stálého strádání. Žil z darů, jež mu dali dobří lidé a často měl i hlad. Neměl ani vlastního přibytku, jak to sám dosvědčuje slovy: „Lišky doupata mají a ptactvo nebeské hnízda, ale Syn člověka nemá, kde by hlavu sklonil.“ (Mat. 8., 20.) Největší chudoba mu byla údělem až ku bráně smrti. Zbaven posledního roucha, umírá na holém kříži pod širým nebem.

Tak kráčel pozemským životem jednorozený Syn Boží „skrže nějž všechny věci učiněny jsou, a bez něhož není nic učiněno, co učiněno jest.“ (Jan 1, 3.) Znaje jako Tvůrce cenu věcí pozemských, použil jich jen potud, pokud mu byly prostředkem získati lidem nebeské království. Pozvedl chudobu z její nízkosti, posvětil ji a zařadil mezi perly křesťanských ctností. Jeho příkladem nadšení, tisícové zaměnili bohatství za chudobu řeholní, by si tuto perlu zasadili do

koruny věčné slávy, k vůli ní pohrdli mnozí i korunou knížecí. Dva roky prosil sv. Alois otce svého, by jako prvorozený syn směl zřici se koruny knížecí a zaměnití skvostné síně paláce za chudý pokoj řeholní.

Jaká změna stala by se ve třídách lidí chudých, kdyby před jejich myslí vznášela se po celý život osobnost Ježíše Krista! Myšlenka, že Kristus Pán byl také chudobný, udržovala by v nich přesvědčení, že chudoba není neštěstím, a obracela by srdce jejich k pokladům vyšším, jímž zasvětil Kristus všechny svoje práce a námahy. Brzy by pocítili, že láska k Bohu v chudém domku více blaží, nežli palác ze samého zlata, je-li srdce prázdné boží lásky. Jaká změna stala by se v celé lidské společnosti, kdyby všichni bohatí pochopili význam slov prvního blahosla-venství a poznali, jak z bohatství mohou si učiniti prostředek ku pravému štěstí. Což může více blažiti, nežli z přebytku sytiti hladové, ujímati se opuštěných, podporovati dobročinné ústavy a podniky?

Bylo to v první polovici desátého století. Když zapadlo slunce za obzor, a noc temným rouchem zastíhala město Prahu i celou krajinu, vycházel ze hradu pražského mladý muž zahalen jsa v plášť. Pohřížen v myšlenkách kráčet ulicemi města. Cílem jeho byly chudé domky. V jednom vítaly jej hladové tváře dítek, v jiném vyhublá postava nemocného. Všude pomáhal, všude těšil.

Muž onen jest sám kníže země české, sv. Václav.

Jest již se svými návštěvami hotov. Na zpáteční cestě nejde přímo do svého paláce. Kroky jeho míří k budově, v níž sídlo má Král všech králů. Vejde do chrámu, klekne před svato-
stánkem, živou věrou vidí v něm svého Boha. Zde jsou všechny poklady jeho, zde prožívá nej-
blaženější chvíle života.

Na světě vždy budou lidé bohatí a chudí, nikdy nepodaří se všem zbohatnouti. Poklady však nadpřirozenými mohou zbohatnouti všichni jen když chtějí. Podmínkou k jich dosažení jest láska k Bohu, jejíž nevyčerpatelné zřídlo je božské Srdce Páně. Kristus Pán zřídlo toto všem lidem činí přístupným, obzvláště ctitelům svého božského Srdce. Krásná jsou slova, jimiž to zvláštním způsobem přislíbil, zjeviv se ve druhé polovici 17. stol. bl. Marii Markétě Alacoque. Svěťice tato dí: „Kristus Pán dal mně poznati, že lidem, kteří jeho božské Srdce uctívají, všechny poklady lásky, milosti, slitování, posvěcení a spásy, jež jeho srdce v sobě chová, otevře, aby ti, již by mu veškeru lásku a úctu, již schopni jsou, prokazovali, v nejhojnější míře obohaceni byli z pokladů, jichž božské jeho Srdce je sídlo přebohaté, nevyčerpatelné.“

Jen u božského Srdce Páně mizí rozdíl mezi bohatým a chudým, všichni chudí duchem bohatnou poklady ceny nehynoucí a věčné. — Blahoslaveni chudí duchem; neboť jejich jest království nebeské.

II. Blahoslavení tiší; neboť oni zemi vládnouti budou. (Mat. 5, 4.)

Pán Bůh ukázal se hned při stvoření prvních lidí jako jejich dobrý, láskyplný otec. Za obydlí připravil jim palác, jakého by ani nejlepší stavitelé zbudovati nedovedli. Tichá, malebná údolí byla jeho pokojem. Podlahu jako nádherné koberce kryly všemi barvami hrající květy, nahoře jako klenutý strop zvedala se vždy modrá, do nedozírna se táhnoucí obloha.

Obydlí to bylo ráj rozkoší oplývající. Země sama poskytovala plodiny, a stromy ohýbaly se pod množstvím lahodných plodů. Na křídlech lehkého vánku nesla se z lesů do údolí čarovná hudba ptačí, obveselujíc celou krajinu. Počasí bylo stále krásné. Když zapadalo u večer zářivé slunce, vždy jasná nastávala noc, v níž milliony hvězd dívalo se s výše.

Pánem tak krásné země učinil Bůh člověka.

Radost prvních lidí zvětšoval Bůh ještě, časem se jim zjevuje a slibuje jim zemi daleko krásnější, zůstanou-li mu v lásce věrni.

První lidé však lásku boží odplatili nevděkem. Urazili jej hříchem neposlušnosti. Za trest ztratili nejen přátelství s Bohem a naději na nebe, nýbrž mimo jiné nadpřirozené dary i vládu nad zemí a to pro sebe i svoje potomky.

Jak veliký je rozdíl mezi rájem a nynější zemí! Místo radostí často zabodne se do srdce ostrý trn bolesti. Jinak působí na člověka mrazivá zima a parné léto, nežli stálé jaro v ráji plné lahody a krásy. Rolník by mohl vyprávěti, za jak velkou námahu dostává nyní plodiny země. Jaké starosti na něj dolehnou, když náhle za letního dne mraky zahalí oblohu a zhoubou brozí polní úrodě! Jaké pocity zmítají srdcem dělníkovým nebo řemeslníkovým, když se mu buď práce nedaří, nebo ruce slabostí klesají!

Tak člověk, dříve král země, dítko boží a dědic země nebeské, stojí nyní obklopen nepřáteli, kteří na něj se všech stran dorážejí a zasazují mu hluboké rány: příroda odporem, vlastní tělo slabostmi a nemocemi, spolubližní nenávistí a bezprávím. Vrozena je každému touha od těchto nepřátel si odpomoci, je přemoci a opět vládnouti země. Netrpělivost, zlost, hněv a msta jsou obyčejnou zbraní. Než místo vítězství zpět vracejí se střely a nové činí rány tomu, od něhož byly vyšly.

V těžkém tomto boji dostalo se lidem velkého vůdce. Druhá božská osoba stala se člověkem a novou hlavou lidstva, by mu opět dobyla nejen této země, nýbrž i nadhvězdne. Všem, kteří pod jeho praporem chtějí bojovati a vítěziti, klade za podmínku: odhoditi starou zbraň a přijati novou z jeho božského Srdce. Zbraní tou jest: tichost srdce, jevíci se trpělivostí ve všech protivenstvích a odevzdaností do vůle boží.

Dříve ještě, nežli Pán Ježíš na zemi sestoupil, zněla o něm ústy proroků zvěst, označující vlastnosti a úkol jeho. Isaiaš praví, že nazváno bude jméno jeho: „Podivný, Rádce Bůh, Silný, Otec budoucího věku, Kníže pokoje.“ (Is. 9, 6.). Tentýž prorok Duchem sv. osvěcen, vidí v mysli budoucího Vykupitele a touhou po něm naplněn volá: „Vypust' beránka, Pane, panovníka země.“ (Is. 16, 1).

Když jsi viděl, milý čtenáři, beránka, co se ti na něm nejvíce líbilo? Zajisté jeho tichost. Když mu kdo ublíží, nebrání se, nýbrž tiše trpí. Stěží našel bys člověka, jenž měl cestu života tak trním posetou, jako Pán Ježíš. Nehněvá se však, ani se nemstí, nýbrž jen tiše trpí. Hned u vchodu na tento svět přivítalo ho největší nepohodlí. Zářivé oči božského dítěte a úsměv na jeho tváři prozrazují tichost srdce, s jakou je přijímá.

Krátká jen uplynula doba od jeho narození, a již počíná se v srdci Herodesově tvořiti bouře, hrozící zhubiti jeho život. Pán Ježíš o tom ví, mohl by snadno bouři tu zaplašiti, vždyť život Herodesův jest v jeho moci. Než nechá život největšímu svému nepříteli, by lidstvo vidělo, jak tichost srdce dobývá země.

Je tichá noc. V Betlemě všechno dřímá pohrouženo v sladký spánek, i sv. Rodina. Náhle vzbudí někdo sv. Josefa. Anděl se mu zjevuje a káže, by ještě této noci utíkal do Egypta a zachránil život malého Ježíška. Náhle a bez přípravy vydává se sv. Rodina na dalekou cestu, jež bude dlouho a dlouho trvati, do cizí země, obydlené

pohanským národem. Klidně jede bl. Panna Maria na oslátku, držíc v rukou božské dítě, a jí po boku sv. Josef. Klid na jejich tvářích praví, že obětují tuto nehodu nebeskému Otci za spásu lidí.

Příkladem tichosti srdce pro největší část lidí, jichž život každodenní je pln těžké práce, jest život Pána Ježíše v Nazaretě.

Nazaret je malé městečko, ukryté uprostřed nevysokých pahorků. Na sever lze viděti s ních vysoké hory galilejské, za nimiž se bělá zasněžená hora Hermon. Na jih ční hory Gelboe, hory samařské a za těmi hory judské. Na západ vystupuje pohoří karmelské, za nímž jako stříbro leskne se hladina mořská.

Zdá se, jakoby úmyslně vyvolil si Pán Ježíš tuto krajinu za obydlí, v jejíž tichosti se obrazila tichost jeho božského Srdce.

V Nazaretě jsou obyčejná stavení, jaká až posud mívají Arabové palestinskí. Uvnitř zařízeno je vše velmi jednoduše.

Didon zaznamenává ve svém životopise Ježíše Krista, že u starých Židů byla pracovitost jednou z hlavních ctností. Pohodlnosti neznali, řemeslo jim bylo čestné. I nejslavnější rabínové byli řemeslníky.

Josef, pěstoun Pána Ježíše, byl tesařem, a témuž řemeslu oddal se i Kristus Pán. Práce tesařská patří k nejtěžším. Tesati tvrdé klády je dílo jednotvárné a nanejvýš unavující. Práci tuto konal Pán Ježíš den ode dne až do třicátého roku svého věku. Zhotovoval jha, váhy, trámy a jiné tesařské výrobky. Často objevil se

mu od únavy na čele pot, a ruce klesaly slabostí. Klidně si utřel pot s čela a pracoval bez nejmenší známky netrpělivosti dále. Tvář jeho byla stále jasná, ústa nepromluvila ani jediného trpkého slova. Chvillemi jen popatřil k nebi a zavzdychl si. Nebyl to však povzdech skleslosti mysli, nýbrž povzdech lásky, jímž práce a námahy svému nebeskému Otci obětoval.

Mnohý mohl by se diviti, proč Kristus, jenž přišel na zemi učít lidstvo nejdůležitějším pravdám a získat mu ztracené nebe, zabývá se tak nízkou a nepatrnou prací největší část svého života.

Než právě tato práce jeho má veliký dalekosáhlý význam. V ní jeví se jako veliký vůdce lidstva, jenž nejen ze vzdáli dává rozkazy, nýbrž staví se v první řadě v boj a příkladem svým ukazuje, jak lze dobýti vítězství.

Pán Ježíš vidí všechny námahy živitelů rodin v řemeslnických dílnách, vidí, jak bohaté krůpěje potu kanou s čel rolníků na poli pracujících, vidí začazené továrny a v nich u horkých kotlů a rychlých strojů tisíce dělníků s přibledlými tvářemi, vidí podzemní chodby, v nichž jako stíny pohybují se postavy kovkopův a horníků. Stav zaměstnání, práce a jiné okolnosti, do nichž prozřetelnost boží každého člověka postavila, jest místo, na němž dle vůle boží má každý bojovati a získati si palmu vítězství. Na tento veliký význam práce a námah upozorňuje Ježíš Kristus tesaje trámy a tichostí svého božského Srdce ukazuje cestu k vítězství nad ob-

tížemi, s nimiž se každý denně setkává. — Blahoslaveni tiší; neboť oni zemí vládnouti budou.

Spisovatel Tauler uvádí ve svých spisech tento obrazný případ: Viděl u kostela žebráka bosého, v chatrném oděvu. Když jej žebrák pozdravil, odpověděl mu: „Dobrý den, milý pšteteli!“ Žebrák mu odvětil: „Milý pane, nemohu si vzpomenouti, že bych měl kdy v životě špatný den.“ „To ti dal Bůh šťastný život,“ řekl Tauler. Na to žebrák: „Nikdy jsem nebyl nešťasten“ a k tomu dodal: „Neřekl jsem to, milý pane, jen tak na prázdno, že jsem nikdy neměl špatného dne; mám-li totiž hlad, chválím Boha; když je počasí nepohodlné, děkuji mu za to; když mnou někdo pohrdá, nevšímám si toho; mám-li jiného něco trpěti, velebím vždy Boha. Řekl jsem vám též, že jsem dosud nikdy nebyl nešťasten; i to je pravda. Uvykl jsem si ničeho si nepřáti, nežli, co Bůh chce; rád přijímám z jeho rukou vše, ať je to sladké, nebo hořké.“ „A kdo jsi?“, tázal se Tauler. „Jsem král,“ odvětil žebrák. „Kde je tvoje království?“ tázal se Tauler ještě s větším podivením. „V mé duši,“ zněla odpověď.

V jeho duši bylo skutečně království. Dle vzoru božského Srdce Páně bojoval tichostí srdce nade všemi obtížemi — proto v pravdě vládl zemí. Láskou pak, již Bohu všechny obtíže obětoval, získával si vládu v zemi vzácnější — v nebeském království. Blahoslaveni tiší, neboť oni zemí vládnouti budou.

III. Blahoslavení lkající; neboť oni potěšeni budou. (Mat. 5, 5.)

Člověk ničeho tak netouží se zbaviti, jako bolesti. Bolestí je ve světě celé moře. Možná, že tě, milý čtenáři, právě nyní souží nějaká nemoc, nebo musíš slyšeti stesky nemocného otce, matky, manželky nebo dítěte. Jste-li u vás všichni zdraví, není tak v každé rodině. Kolik nemocných lidí je jen v jednom městě, kolik bolestí v některé větší nemocnici, kolik je jich v celém světě! Mimo bolesti tělesné jsou duševní, jež doléhají tíhou daleko větší. Zajdeš-li na hřbitov, vidíš na mnohém hrobě ještě čerstvou hlínu. Často za den zalétají sem bolestnou vzpomínkou tesklivá srdce, jimž chladná hlína ukryla zde tělo milovaného otce, matky, bratra, nebo sestry. Daleko více ještě, nežli smrtí příbuzných, ztrácí člověk, urazil-li těžkým hříchem Boha. Ztráta tato zasazuje duši největší ránu, třebaš o ní člověk často nechce ani věděti.

U tohoto moře bolesti již mnozí se zastavili, zahleděli se do jeho hlubin a přemýšleli, jak by je odstranili. Nedá se upřít, že věda lékařská svými pokroky dovede zmenšiti bolesti tělesné, těšivá slova přátel také bolesti duševní. Než to vše znamená ubrati z onoho moře pouze několik kapek.

U moře tohoto stanula též bytost, jež byla více, nežli veliký učenec, ba více, nežli pouhý člověk. Ježíš Kristus okem vševědournosti prohlédl celou jeho hladinu a hlubinu, viděl bolesti všech lidí od kolébky až po rakev, hleděl na ně jako Spasitel lidstva, jenž mu nejen chtěl pomoci, nýbrž i mohl pomoci. Již prorok Isaiaš líčí jej jako pravého těšitele lidstva a u spisovatelů židovských nazýván byl často prostě jménem „Menachem“ t. j. „Těšitel“.

Jakým způsobem pomohl Kristus Pán lidstvu, když bolesti dále trvají na zemi i po jeho příchodu?

Těžko říci, třeba-li se více obdivovati jeho lásce, nebo moudrosti! Neodstranil sice bolesti ze světa, ale změnil zcela jejich význam. Pokud je bolest trestem, má v sobě pouze trpkost. Kristus Pán učinil z bolesti, jež byly trestem za hříchy lidstva, výkupný peníz, učinil z nich klíč, který by otevřel ztracené nebe.

Změnu tuto učinilo jeho božské Srdce. Od doby, kdy jeho láskou bolest byla posvěcena, není nic na světě tak cenné, jako trpěti z lásky k Bohu.

O ceně bolesti poučil nás Kristus Pán nejen slovem, nýbrž i vlastním příkladem. Nikdo z lidí netrpěl tolik, co on. Lidská jeho přirozenost se sice na hoře Olivetské utrpení lekala, tvář jeho bledla, nohy se hrůzou chvěly, krev mocným proudem hnala se do srdce a bohatými krůpěmi vytryskovala na povrch těla, než cena utrpení nedala mu couvnouti, a láska božského jeho Srdce dala k tomu sílu. „Ejble, Srdce, které tolik lidí milovalo, že ničeho se neštítilo, ničemu

nevyhýbalo, aby jim lásku svoji ukázalo.“ Kristus šel svým nepřátelům dobrovolně vstříc.

Pohled na Krista z lásky trpícího jest lidem pramenem největší útěchy v bolestech a zároveň nejmocnější pohnutkou z lásky k Bohu trpěti. Vždyť v záři této lásky rozvíjejí se nejkrásnější květy ctností, v ní je nejbezpečnější záruka nebeské slávy. Blahoslaveni lkající; neboť oni potěšeni budou.

Již mnoho století před příchodem Ježíše Krista jevila se v té příčině moc jeho božského Srdce.

V době, kdy národ židovský úpěl v porobě egyptské, žil mezi zemí idumejskou a chaldejskou muž, jménem Job. Byl od Boha obdařen bohatstvím, požehnáním, zdravím a četnými dětmi. Náhle však stal se veliký obrat. Ztratil jmění, děti a konečně i zdraví. Tělo jeho bylo samá rána a duše plná úzkosti. Než neklesl na mysl. Viděl v duchu Krista, jako muže bolesti, viděl také slávu jeho po vzkříšení a při pohledu tom naplněn útechou zvolal: „Vím, že Vykupitel můj živ jest a že v poslední den ze země vstanu a zase oblečen budu koží svou a v těle svém užím Boha svého.“ (Job, 19, 25. — 26.)

Ještě více však zjevila se moc božského Srdce trpícího Krista po jeho smrti. Kořeny jeho církve záleží téměř ze samých mučedníků. První tři století jsou dokonale zvlažena jejich krví. Třicet prvních papežů položilo život z lásky k Ježíši Kristu. Obdivuhodné jest, jak přemnozí po koruně mučednické toužili a jak velikou útechou oplývali

při největších bolestech. Když papež Xystus byl veden na smrt, plakal jáben jeho sv. Vavřinec, vida jej. Neplakal však nad jeho umučením, nýbrž nad tím, že nemůže býti umučen s ním. Bůh však vyplnil za několik dní jeho vroucí touhu. Nač bychom zalétali myslí do pívních století a do cizích zemí, kdyžtž máme doklady i doma?

Byl jsi snad někdy, milý čtenáři v Olomouci a šel jsi kol bohoslovecké fakulty ku kněžskému semináři. Viděl jsi tam malou kapli, tak zvanou „Sarkandrovku“. Jakmile zde sejdeš po schodech dolů, zastavíš se u mřížových dveří, jimiž lze si celou kapli dobře prohlédnouti. Hned u dveří v levo lze viděti veliký skřípec, na němž bl. Jan Sarkander byl mučen. Bolesti, které zde světec trpěl, byly tak veliké, že jej můžeme zařaditi mezi největší mučedníky katolické církve. Kat natáhl jej na skřípci tak silně, že se mu údy vymkly z kloubů. Po druhé natáhl ještě více, až kámen z dlažby se vyvrátil, svaly se trhaly a kosti praskaly; mimo to ohnivými pochodněmi pálili mu pochopové boky. Bl. Jan Sarkander snášel tyto bolesti zcela klidně. Sám pravil: „Ve všech mukách svých mám převelikou útěchu a oplývám radostí.“ Odkud duševní radost v tak velikých bolestech? V ústech jeho stále znělo sladké jméno Ježíš, z lásky k němuž trpěl Plamen jeho lásky byl mocnější, nežli oheň pochodní zevně tělo jeho pálel.

Tak veliká útěcha v bolestech jest ovšem mimořádnou. Obyčejné však útěchy všichni mohou u božského Srdce dojíti.

Před několika roky byl jsem v jisté zemské nemocnici. Byl tam můj známý, jehož jsem přišel navštívit. Ležel ve třetí třídě, kde bylo mnoho nemocných pospolu. Jeden z nich čekal na operaci oka již několik týdnů. Jiný viděl něco málo na jedno a obával se, že i na to oslepne. Opět jiný seděl na loži a hrál si s dětkami, jež ho přišly navštívit. Byl totiž z nedalekého okolí. Před několika dny mu lékař odňal jedno oko. Bolesti měl dosud veliké.

Velmi jsem se divil, že zde nemocní sedí tak klidně, jako by ani bolesti neměli. Brzy se mi věc objasnila.

„S počátku, když sem někdo přijde,“ pravila milosrdná sestra, „chová se docela jinak. Nemoc je mu břemenem nesnesitelným. Je smutný, neví ani, jak zde vydrží. První lék, který jim dáváme jest, že je učíme trpěti dle příkladu Pána Ježíše z lásky k Bohu a s odevzdaností do jeho vůle. Jakmile se jim toho dostane, zmizí zármutek, jsou klidni, jako by již bolesti ani necítili.

Nejen bolesti tělesné, nýbrž i duševní dovede pohled na Krista trpícího zmírniti.

Dcera španělského krále Ferdinanda Jana vzala si za chotě Filipa, arcivévodu rakouského. Arcivévoda Filip brzy po sňatku zemřel. Smrt jeho naplnila srdce Janino tak velikým zármutkem, že pozbyla všeho duševního pokoje. Těšili ji přátelé, ale bez výsledku. Zármutek její dostoupil té míry, že se ubohá smysly pominula. Péče věnovaná jejímu uzdravení zůstala marnou. Ve stavu tom žila až do svého stáří. Když těžká

nemoc věštila smrt, povolala vnučka její, královna portugalská, k smrtelnému loži kněze z Tovaryšstva Ježíšova, Františka Borgiaše, jenž jsa dříve vévodou a místokrálem byl u dvora španělského ve veliké vážnosti. Vida František, že do srdce královnina žádný člověk útěchy nedovede vlíti, přistoupil po krátké modlitbě k loži a snažil se mysl její obrátiti k Bohu. Jako by se nenadále probouzela z dlouho trvajícího spánku, tiše a pozorně naslouchala jeho slovům, říkala za ním apoštolské vyznání víry a pronášela slova, jimiž důvěru a lásku k Bohu dávala na jevo. Požádala pak za obraz ukřižovaného Spasitele a jeho bolestné Matky. Božské Srdce Páně tak velikou útechou naplnilo její duši, že libajíc tyto obrazy, přála si je stále míti před očima. Přijavši pak sv. svátosti zemřela pokojně na Veliký pátek r. 1555.

Každé bolesti snaží se člověk uniknoti, nejvíce však té, již do duše zasazuje hřích. Jelikož je duše stvořena pro pravdu a dobro, nutně rozum hlasem svědomí každý hřích, jako mravní zlo odsuzuje — odtud vnitřní nepokoj a boj se sebou samým. Prostředkem zla toho se zbavit, bývá často snaha na ně zapomenouti. Třebas se to někdy na čas podaří, přec osten zůstává v duši a bodá znova a znova, nejostřeji v hodinu smrti.

Jak možno opět dojíti vnitřního štěstí? Odpověď zní: „Blahoslaveni plačící; neboť oni potěšeni budou.“

P. Adolf Doss, T. J., jenž v Německu velmi horlivě pracoval, hlavně mezi mládeží studující,

uvedl v jedněch duchovních cvičeních dávaných posluchačům vysokých škol tento příklad: Jistý mladík, jménem Kristián Anthropol, byl jako hošík od své matky nábožně vychován. Když počal chodit do školy, byl vzorným chováním vzorem všem. Poněvadž měl dobré vlohy, dán byl na studie. Když se jednou jako mladý student zadíval hlouběji do svého svědomí, pozoroval, že zde není všechno v pořádku. Dalo by se všechno lehce napravit, kdyby býval upřímným ku svému zpovědníku. Na mysl mu totiž časem přicházely myšlenky, proti nimž svědomí pozvedlo svůj hlas, nesnažil se však proti nim bojovat. Dlouho to u sebe tajil. Konečně nabyl odvahy a vykonal dobrou životní zpověď. Do duše vrátil se blaživý mír. Však ne na dlouho. Brzy se vrátil do starých kolejí, v nichž ho udržovala jeho lehkomyslnost. K náboženství stával se stále chladnějším. Když vyšel z gymnasia, byl už bez víry. Výčitky svědomí ho sice nějakou dobu znepokojovaly, než snažil si pomoci. Utlumil na universitě svědomí své téměř docela. Stav jeho nezůstal tajným nejbližším příbuzným. Když jednou přišel na prázdniny, pravila mu sestra, jež neustávala se za něho modlit: „Nebude ti, milý bratře, škodit, půjdeš-li letos na třídní duchovní cvičení, jež se dávají posluchačům vysokých škol.“ Dal si říci a šel. Proč, ani sám nevěděl. Duchovní prospěch málo mu tanul na mysli. Právě před tím, co toto rozhodnutí učinil, koupil si dobrou pistoli, by učinil konec svému životu.“

Po rozjímání, v němž P. Doss příběh tento vyprávěl, zaklepal na dveře jeho pokoje jeden z posluchačů, vešel dovnitř a pravil: „Velebný pane, odkud ten příběh máte? Vždyť onen Anthropos jsem já!“

P. Doss se podivil a řekl: „Onen Kristián Anthropos, o němž jsem vám vyprávěl, poznal v duchovních cvičeních, v čem jest jeho záchrana, vykonal dobrou sv. zpověď a jest nyní šťastným člověkem. Učiňte i vy nyní podobné zakončení.“

Příběh tento, jenž nebyl ojedinělým, jasně ukazuje, že cestou ku vnitřnímu štěstí po těžkém hříchu není útek před výčitkami svědomí zapomenutím, nýbrž pravý opak toho. Třeba slyšeti hlas svědomí, chybu uznati a odsouditi u sebe a před zástupcem božím u zpovědnice. To je často velmi nemilé, ba i protivné. Než jen tato vnitřní bolest nad hříchy, čili lítost, nabývající nadpřirozené ceny vyššími pohnutkami (že totiž nebe ztraceno a Bůh — největší dobro a láska, uražen) může duši vrátiti ztracený pokoj, jelikož s ní se vrací přátelství boží a naděje na nebe. Blahoslaveni plačící; neboť oni potěšeni budou.

Obdivuhodnou moc bolesti nad hříchy vidíme u Petra, když byl zapřel Krista Pána. Když stál Pán Ježíš před Kaifášem a veleradou židovskou, by od nich byl nespravedlivě souzen, seděl Petr u ohně na dvoře mezi vojáky, očekáváje rozsudek svého Mistra. Byl zde poznán jako Kristův učenník a vyzván, aby se veřejně k tomu přiznal. Petr z bázně třikrát zapřel Krista.

Bolestně dotkla se Srdce Ježíšova nevěrnost Petrova. Chce mu však pomoci z jeho pádu. Když za malou chvíli veden jest ze soudní síně dvorem, padne na Petra jeho zrak plný dobroty a lásky. Petr se vzpomíná, z jeho očí vyroní se náhle bohaté proudy slz. Pláče z lítosti, pláče z lásky a když podruhé popatří na tvář svého Mistra, čte v jeho pohledu: Petře, já ti odpouštím. Přátelství spojovalo jej opět s Ježíšem. Blahoslaveni plačící; neboť oni potěšeni budou.

Bolest nad vlastními hříchy jest nutnou každému člověku, chce-li si zajistiti vnitřní štěstí na zemi a po smrti. Láska k Bohu však vede ještě dále. Bůh — nekonečné dobro a láska jest denně urážen od lidí tolika hříchy! Tato myšlenka působí dušem svatým největší bolest. Modlitba ustavičná za obrácení hříšníků, dobrovolné skutky kajcnosti, hrdinné skutky na poli apoštolské činnosti — toť ozvěna této bolesti. Odměnou její jsou nesmrtelné duše. Blahoslaveni plačící; neboť oni potěšeni budou. Kolik matek touto bolestí pro věčnost znovu zrodilo své zbloudilé děti, kolika duším sobě svěřeným otevřely nebe slzy kněží, kolikráte zadržely ruku boží spravedlnosti bičinky, jimiž svaté osoby za spásu svých bližních trýznily své tělo!

Sv. František Xav. jedá jednou za svými apoštolskými pracemi na ostrov Cambaya, seznámil se na lodi s kupcem, o jehož srdci poznal, že je daleko od Boha vzdálené. Snažil se změnití jeho smýšlení. Než nadarmo. Když u nejbližšího přístavu zakotvili plavci loď, by si na suché zemi

několik dní oddechli, chodil sv. František s oním kupcem do blízkého lesa na procházky. Když opět jednoho dne tak šli spolu, spatřil sv. František keř trní, přiskočil rychle k němu, ulomil několik haluzí, obnažil svá bedra a bičoval se až do krve. „Co činíte?“, tázal se onen kupec udiven. „Bičuji se z lásky k vám,“ odpověděl světec, „a chtěl bych ještě více za vás učiniti. Než co by to bylo proti tomu, co trpěl za vás Pan Ježíš! Jej stál jste neskonale více bolesti!“ Paprsek milosti zasvitl do duše onoho kupce, padl na kolena před sv. Františkem a vyznal mu všechny hříchy k veliké jeho i svojí radosti. Blahoslavení plačící; neboť oni potěšeni budou.

Jak veliký význam pro štěstí lidské má bolest láskou božského Srdce posvěcená, vidíme v tomto životě jen z části. Jasně ukáže se to teprve při posledním soudu.

Písmo sv. praví, že přijde Kristus Pán k poslednímu soudu s odznaky svého utrpení. Když slunce a hvězdy ztratí světlo, zazáří na obloze, znamení sv. kříže a objeví se Kristus ve slávě, zvláštním leskem skvíti se bude na jeho těle pět ran. V jejich lesku poznají odsouzení své ti, kteří se vyhybali na zemi utrpení. Jaká útěcha a radost naplní však nitro oněch, kteří uvidí svá jména zapsaná v božském Srdci svého Soudce! K těm budou náležeti všichni, kteří na zemi trpěli z lásky k Bohu. Pln laskavosti obrátí se k nim Kristus Pán a promluví útěchyplná slova: „Pojďte, požehnaní Otce mého, vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa.“

(Mat. 25, 34). „A setře Bůh všelikou slzu z očí jejich, a smrti více nebude, ani kvílení, ani křiku, ani bolesti nebude více. (Apok. 10, 4.—5.) „Ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co připravil Bůh těm, kteří jej milují.“ (I. Kor. 2, 9.)

Pojďme, milý čtenáři, směle vstříc tělesným i duševním bolestem, jež na nás dle prozřetelnosti boží čekají na další dráze životní, by i na nás se vyplnila slova: Blahoslaveni plačící; neboť oni potěšeni budou.

IV. Blahoslavení, kteří lačnější a žízní po spravedlnosti; neboť oni nasyceni budou. (Mat. 5, 6.)

Některé měsíce v roce jsou lidem zvláště štědré. Usměvavé jaro tisíce květů seje ve přírodě, v parných měsících letních promění se pole v moře vlnící se bohatými klasy; a podzim nakloňuje haluze stromů hluboko k zemi tíží zralého ovoce.

Což mrazivý leden nám ničeho nepřináší? Ani on nepřichází s prázdnou. Podívejme se na krabice listonošův a uvidíme, že jsou o mnoho více naplněny, nežli jindy. Jsou v nich většinou dopisy dvojího druhu. Při jedněch se čtoucí radostně usmívá, neboť v nich čte vše, co si jeho duše v nejkrásnějším snu vykouzliti dovede: zdraví, štěstí, spokojenost a boží požehnání. Při druhých lehký mráček přechází mu přes čelo a z úst derou se polomrzutá slova: „Nemohl ještě počkati? Ale co udělám, musím zaplatiti, žádá toho spravedlnost.“

Zajisté jsi, milý čtenáři, uhodl, jaké jsou to dopisy. V prvních jsou blahopřání k novému roku, ve druhých upomínky.

Mnohý člověk na nic by tak rád nezapomněl, jako na dluhy, jen kdyby ho věřitelé nerušili a klidně nechali zapomenouti. Než ti se umějí do-

volati! Neplatí-li někdo delší dobu za byt, přijde domácí pán a řekne: „Buď zaplaťte, nebo se stěhujte.“ Neplatí-li někdo delší dobu za potraviny, řekne se mu: „Příteli, zaplaťte svůj dluh, nebo se vám zboží dále prodávati nebude!“ Neplatí-li někdo delší dobu za šaty, přejde věřitele trpělivost a vymůže si peníze soudně.

Jak viděti, není tak snadno zapomenouti na dluhy a na věřitele. Na jednoho věřitele se však velmi často zapomíná, ačkoli jsou mu dlužni všichni lidé a to nejvíce.

Od koho máme společné obydlí — zemi, kdo nás zásobuje každý rok vším, čeho potřebujeme k živobytí? Kdo zavěsil na obloze dvě veliké lampy — slunce totiž, by svítilo ve dne a měsíc, by zářil v noci a mimo to milliony jiných na pohled menších lamp — jež nazýváme hvězdami, by se usmívaly na nás s tajemné klenby nebeské? Kdo nám dal tělo i duši, kdo nám zachovává život?

Každé dítě, jež se počalo učit katechismu, odpoví, že všechno to máme od Boha.

Nejsme tedy Pánu Bohu dlužní nic?

Odpověď dal si milý čtenář sám, ale na něco se mne asi zvědavě ptá, jak totiž máme platiti Pánu Bohu. Peněz přec do nebe poslati nemůžeme, a Bůh jich ani nepotřebuje.

Rád věřím; jednu minci však přec možno do nebe poslati. Tou mincí je láska k Bohu. Ji neustále platí andělé a svatí v nebi Bohu za jeho dobrodiní. Tuto minci i my můžeme do

nebe posílají. Kdo chce býti šťastným, ten to činiti musí. Již vědomí, že je člověk spravedlivým nejen k lidem, nýbrž i k Bohu, naplňuje srdce zvláštní spokojeností. Ale ještě více od spravedlnosti k Bohu závisí.

Bůh s naprostou nutností žádá, by mu tvorové jeho spláceli dobrodiní oslavou jeho velebnosti. Neupomíná sice obyčejně dlužníků svých hned, čeká často i léta, než přihlásí se jednou ku svému právu přec. Kdo mu nechce platiti na zemi láskou, musí po celou věčnost platiti bolestmi. Kdo nechce oslavovati boží dobroty, musí oslavovati jeho trestající spravedlnost.

Bohati byli první naši rodičové v ráji duchovním jménem. Bůh sám obdařil je přehojnými milostmi, tak že snadno mohli platiti láskou jeho dobrodiní. Však vlastní vinou ztratili všechno jmění nadpřirozené ceny a uvrhli sebe i všechno potomstvo v největší duchovní chudobu. Odkud nyní mělo platiti lidstvo Bohu svoje dluhy?

Do největší bídy duševní uvrženého lidského pokolení ujala se sama druhá božská osoba. Když probodeno bylo na kříži Srdce Ježíše Krista, otevřela se lidem pokladna s neskončenými duchovními poklady. Bl. Marii Markétě Alacoque pravil Kristus Pán, když se jí zjevil a ukázal na své božské Srdce: „Podávám jim (lidem) prostředek, jenž je s to, aby k dokonalé lásce je pohnul; otevírám jim všechny poklady lásky, slitování, milostí, posvěcení a záchrany, které toto Srdce v sobě chová.“ Ačkoli k pokladnici této má každý člověk přístup, ačkoli zde každý může zbohatnouti po-

klady, jež mají cenu nejen před lidmi, nýbrž i před Bohem, poklady, jimiž může nejen Bohu dluhy svoje platiti, nýbrž nad to ještě ukládati si u něho úspory na věčné úroky, přec tak mnozí od pokladnice této se vzdalují. Podceňování duchovních pokladů je příčinou, že se místo k nim obrací touha duševní jen k věcem pozemským. Na veliký tento klam upozorňuje Kristus Pán, když říká: „Blahoslaveni, kteří lačnější a žízní po spravedlnosti; neboť oni nasyceni budou.“ Přirovnává zde touhu duše bladu a žízní a říká, že duše nasytiti se může jen spravedlností a sice k Bohu t. j. nic nemůže duši učiniti spokojenou a šťastnou, leč poklady duchovní, jimiž se stává vzhledem k Bohu spravedlivou.

Macedonský král Alexander podmanil si skoro celý tehdy známý svět. Když slyšel při přednášce jistého učence, jak mnoho světů jest na obloze, dal se do pláče. Tázali se ho jeho přátelé, proč pláče; odpovídal: „Tolik je světů, a já dosud nejsem pánem ani jednoho celého!“ Nebyl by úplně šťasten, ani kdyby se stal pánem všehomíra. Duše se nenasytí ani mocí, ani slávou, ani hmotným bohatstvím. Právě štěstí najde jen ten, kdo obrátí hlad a žízeň své duše k pokladům božského Srdce. Kam padá jeho paprsek, tam mizejí hříchy z duše, tam nítí se vroucí láska k Bohu, tam vzkvétá vzorný křesťanský život, zachovávána jsou přikázání boží, zbožnost snáší se do rodin, lilie nevinnosti pučí v srdcích mladíků a dívek, řeholníky a řeholnicemi plní se kláštery, tam velkomyslné duše obětují jmění i

život za Boha a víru. Blahoslavení, kteří lačněji a žízní po spravedlnosti; neboť oni nasyceni budou.

V červenci r. 1564. šli na studie do Vídně z Polska dva bratři ze vznešené rodiny šlechtické. Starší jmenoval se Pavel, mladší Stanislav. Ve Vídni chodili do škol jezuitských a zprvu také bydleli v ústavu jimi řízeném. Když po roce byl tento ústav zrušen, hledali si soukromý byt. Hledal vlastně pouze starší bratr Pavel. Mladý šlechtic, peněz dosti, velké město, divadla, zábavy, veselá společnost, zkrátka rozkoše světské těšily Pavla, srdce jeho lačnělo a žíznilo po nich. Proto vyhledal si byt v živější části města, vším pohodlím opatřený, nic nedbaje ani toho, že pánem jeho je zuřivý luterán. Na novém bytě nastal veselý život, přicházeli přátelé, zábava stíhala zábavu.

Jen s těžkým srdcem šel Stanislav na nový byt. Nechtěl odporovati staršímu bratru. Smýšlel však docela jinak. Jeho srdce lačnělo a žíznilo po spravedlnosti k Bohu. Každého rána spěchal do blízkého kostela jezuitského. Skrýváje se za pilířem, vroucně se modlíval. Nebylo-li času na delší modlitbu, zašel aspoň na několik minut častěji za den do kostela. V neděli a svátky, kdy měl více volného času, pobyl si v kostele dle přání svého srdce. Byl přítomen až 7 měsíců sv. Zpovídal se každý týden a každou neděli přistupoval k sv. přijímání. Celkem znal ve Vídni jen dvě cesty: do kostela a do školy. Téhož roku Stanislav těžce onemocněl. Pán domu

by ho raději dal na ulici vyhoditi, nežli by dovolil, aby katolický kněz přišel do jeho domu s nejsv. svátostí oltářní. Po ničem však nelačnělo a nežíznilo srdce Stanislavovo tak, jako po svém božském Příteli. Touha jeho srdce byla naplněna zázračně. Je půl noci. Stanislav se náhle na posteli zvedne, dotkne se svého učitele, jenž bdí u jeho postele, a jasným, ale chvějícím se hlasem dří: „Poklekněte, tam přichází sv. Barbora se dvěma anděly, kteří přinášejí sv. přijímání. A vskutku. Stanislav poklekne, bije se třikráte v prsa, pokorně říká slova: „Pane, nejsem hoden . . .“ a s nevýslovnou radostí přijímá z rukou andělových svého Boha. Nemoc se stále zhoršovala. V oné noci, kterou všichni měli za jeho poslední, objeví se najednou bl. Panna Maria s Jesulátkem a klade mu je do rukou, by jeho Srdce mohl přitisknouti k svému srdci.

R. 1568 vidíme Stanislava v Římě v noviciátě Tovaryšstva Ježíšova. Je večer dne 14. srpna. Stanislav opět leží na posteli na smrt nemocen. Okolo postele stojí nebo klečí spolunovicové. Všichni roní slzy. Jen Stanislavova tvář září nebeskou sličností. Očekává nyní v tomto světě naposled ono Srdce, po jehož pokladech vždy byl lačněl a žíznil. Kněz přichází již s nejsv. Svátostí. Sotva jej Stanislav spatří, oči mu zazáří a celá tvář nabývá zvláštního výrazu; žádný z přítomných nemůže se zdržeti slz. Brzy po půlnoci podal představený Stanislavovi do ruky kříž a počal mu předřkávati hodinky umírajících. Stanislav říká za ním. Když je hotov, sklání se

hlava jeho k ukřižovanému Spásiteli, líbá rány na rukou a nohou, líbá ránu jeho božského Srdce . . . Když jitřenka počíná se na obloze rdíti, vítá ho božské Srdce ve svém království, uvádí ho v blaženost, již hladem a žízní po spravedlnosti na zemi si byl zasloužil. „Blahoslaveni, kteří lačnější a žízní po spravedlnosti; neboť oni nasyceni budou.“

A Pavel? Nasýtil ho svět? Mladší bratr jeho Stanislav vyprosil mu v nebi milost, by se neklamal, nýbrž aby zmoudřel. Vidíme ho brzy po smrti Stanislavově, kterak v zátíší venkovském na svém statku v Polsku vede se svou matkou život podobný spíše řeholnímu nežli šlechtickému. A nezměnil se ani po smrti své matky. Po krátkém spánku na holé zemi, nebo na tvrdém slamníku vstává, modlí se, rozjímá o Kristu Pánu, jde ráno do chrámu Páně, sám přisluhuje při několika mších sv. Často přistupuje k sv. svátostem, všechny práce svoje koná z lásky k Bohu, jemu obětuje všechny svoje holesti. Je šťasten, nevýslovně šťasten. Ceho marně hledal dříve v radostech světa, to nyní našel. Splňují se na něm slova Krista Pána: „Blahoslaveni, kteří lačnější a žízní po spravedlnosti; neboť oni nasyceni budou.“

V. Blahoslavení milosrdní; neboť oni milosrdenství dojdou. (Mat. 5, 7.)

Čteme-li dějiny pronásledování církve katolické, pozorujeme velmi zajímavý zjev. Nepřátelé její, kteří měli jen trochu přirozeného citu, nedovedli sáhnouti na milosrdné sestry. Že nedávno ve Francii i toho se odvážili, žasl nad tím celý vzdělaný svět. Láska totiž, jež snižuje se k bídě lidské a přináší léky na rány, láska, jež má jméno „milosrdenství“, je něco tak krásného, že dojme i srdce, jemuž žádná jiná věc nebyla svatou.

Již několikráte zamyslíl jsem se nad touto otázkou: Jak je to možné, že nemilují všichni lidé Krista Pána, ba že jej někteří i nenávidí, vypuzují ze srdcí svých a ze srdcí jiných lidí? Zdali zná kdo srdce světější, šlechetnější, láskyplnější, nežli bylo božské Srdce Páně, v němž nade všechny vlastnosti září slitovná láska jeho čili milosrdenství?

Kdo věnoval kdy takovou pozornost bídě lidské jako Kristus Pán? Od věčnosti cítil s námi, zanášel se naší bídou a záměry, jak by nám pomohl. Kdo se tolik obětoval, aby vložil léky na duševní a tělesné rány člověka, jako on? „Ejhle Srdce, které lidi tolik milovalo, že ničemu se nevyhybalo, ničeho se neštítalo, ano celé se vyčerpalo, ba zmařilo, by jim svou lásku ukázalo!“

(Slova Krista Pána k bl. Marketě Marii Ala-coque.)

Na zemi sestoupil, by člověku otevřel ráj, neskonale muky trpěl, by lidé měli věčnou radost. Nestačilo mu, by sám skutky milosrdenství konal, nýbrž i všechny lidi chce vésti ke skutkům milosrdenství. Božské Srdce Páně na kříži probodené zasvitlo jako slunce milosrdenství nad celou zemí. Milosrdenství, jež shledáváme v srdcích lidských, jsou pouhé paprsky, vycházející z božského Srdce Páně.

Kolik srdcí lidských, tolik dle vůle Kristovy mělo by býti lékáren pro duševní i tělesné rány společnosti lidské.

Lidské srdce samo od sebe je více nakloněno k sobecké samoláscě. Skutky milosrdenství, vyžadující obětavost, se mu protiví. Jíti do cizích zemí, hlásati cizím národům pravou víru často při žízni a hladu a s nebezpečím života, není nič příjemného. Kdo pohnul tedy apoštolské muže, by šli do celého světa a obětavě konali tento největší skutek milosrdenství duchovního? Vznešený příklad Srdce Ježíšova plného soucitu s lidmi nadchnul je k tomuto dílu, a vnitřní útěcha, již Kristus myšlenku na to dílo provázel, vábila je k němu. Stěžl spěchal který král do svého království s takovou radostí, s jakou sv. František Xav. do Indie a Japonska. Sotva táhla kdy kupce tak veliká touha k pokladům dálné Ameriky, jaká sv. Petra Klavera k duším zubožených otroků černochův.

Nejtěžší prací každého katolického kněze jest seděti ve zpovědnici někdy i celé hodiny. A přece nikam nejde horlivý kněz s takou radostí, jako do zpovědnice. Božské Srdce jej tam vede, buď v něm touhu po spáse duší. Za nejšťastnější dny svého života si kněz pokládá ony, kdy u večer si mohl říci: „Dnes pomocí boží otevřel jsem nesmrtelné duši nebe.“

Sotva jest člověku k pyše nakloněnému něco tak těžké, jako odpustiti těm, kteří mu ublížili. Jaká radost naplňuje však všechny, kteří nedopustili, by slunce zapadlo nad jejich hněvem!

Rovněž jako duchovní, i tělesná milosrdenství doprovází božské Srdce Páně obyčejně velikou vnitřní útěchou, by pohnulo k nim srdce lidská. Jistá osoba navštívila svou sestru, jež v klášteře Milosrdných sester celý život zasvětila ošetřování nemocných. Dlouhá léta se již neviděly. S podivením vykládala pak o své sestře: „Ta je šťastná, pravila mi, že prý by se žádnou císařovnou na světě neměnila.“ Odkud tato duševní radost uprostřed nemocných a umírajících?

Byl jsem před několika lety v jisté zemské nemocnici. Pravila mi tam milosrdná sestra: „Síla a útěcha naše je v kapli u Pána Ježíše. Když jsme pracemi unaveny a bděním zesláblы, jdeme k němu aspoň na několik minut; tak nás vždy jeho božské Srdce potěší a posílí, že s novou radostí vracíme se k nemocným.“

Podobně odměňuje Kristus Pán i almužnu. Každý kus chleba a každý halčr nuznému chudásovi darovaný ozvěnou doprovází čistá radost

v duši dárcově. V Praze žila před několika roky hraběnka, jež téměř všechno jmění své věnovala na missie mezi pohany; sama se velmi uskrovnila. Duševní radost, již božské Srdce tento skutek milosrdenství odměnilo, byla jí dražší nad její jmění.

Tělesná a duševní bída lidstva ležela Kristu Pánu tak na srdci, že nejen pozemskou útěchu, nýbrž i věčnou blaženost dává v odměnu za skutky milosrdenství. „Blahoslaveni milosrdní; neboť oni milosrdenství dojdou.“ Brány nebe jsou otevřeny jen milosrdným. Toť mocná pohutka i k takovým skutkům milosrdenství, k jakým ani nejuzší přirozené svazky často nestačí. Zajímavý je případ, který P. J. Wehinger popisuje ve spisku „Tři léta mezi malomocnými“ (str. 18). V Zadní Indii je velmi rozšířeno malomocenství. Katoličtí misijníci, kteří se nemocí tou postižených ujímali, založili pro ně v zemi Birmě ústav. Nalezají je často někde u domů pohozené a přinášejí do ústavu. Jistého dne šel kněz P. Martin městem navštívit nemocné, kteří pro nedostatek místa do ústavu nemohli býti přijati. Upozornil ho někdo, že v jistém domě je též malomocný a sice velice bídny a ode všech opuštěný. P. Martin hledal onoho domu, a naleznuv jej, nemálo se podivil jeho velikosti a nádherné ozdobě. Již se domníval, že se zmýlil, neboť z domu ozýval se veselý zpěv a zněla hudba. Když se přiblížil k ozdobné besídce před domem, viděl zde na slámě ležeti ubožáka — živý to obraz bídny. Prosil o hrst rýže a hlt vody,

neboť již přes 30 hodin ničeho neměl v ústech. A kdo byl ten ubožák? Byl to otec dítek, které se právě nahoře bavily. Žádné z nich se na otce ani nepodívalo, tím méně jim na mysl přišlo, by mu někdo z nich rány obvázal, něco k jídlu podal, anebo slovíčkem potěšil. Dítka pohan-ské nechaly vlastního otce ležeti v bo-lestech, a kněz katolický, člověk zcela cizí, jej ošetřoval co nejlaskavěji a byl šťasten, moha mu ještě téhož dne v ústavu pro malomocne místo připra-viti. „Kdo jsi,“ tázal se ubožák, „že mne tak laskavě ošetřuješ, mne člověka úplně cizího, zatím co by mne vlastní dítky bídou a hladem byly nechaly zahynouti? Proč to činíš?“ P. Martin odpověděl: „Činím, co mně káže moje nábožen-ství, a doufám, že se za to dostanu do nebe.“ „O nauč i mne náboženství tomu,“ zvolal ne-mocný, „a pomoz mi do nebe!“

Čeho nebyla schopna nejužší láska přirozená, jež vládnouti má mezi dítkami a otcem, dovedlo srdce, v němž plála láska božského Srdce Páně. Vždyť svazky lásky, jimiž Kristus Pán připoutal srdce svých k trpícím, jsou mnohem užší, nežli přirozené svazky lásky dítek k rodičům.

Ve svém nezměrném milosrdenství Kristus Pán tak velice se ponížil, že v osobě trpících sám přichází k nám a prosí za milosrdenství. Co dobrého jsme učinili bídným, učinili jsme jemu samému. Skutky milosrdenství chce od-měnit věčnou blažeností, jako by jemu samému byly prokázány. „Tehdy dí král těm, kteří na

pravici jeho budou: Pojdte požehnaní Otce mého, vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa. Neboť jsem lačněl, a dali jste mi jísti; žíznul jsem, a dali jste mi píti; hostem jsem byl, a přijali jste mne; nah jsem byl, a přioděli jste mne; nemocen jsem byl, a navštívili jste mne; v žaláři jsem byl, a přišli jste ke mně.“ Tehdy odpovědí jemu spravedliví, řkouce: „Pane, kdy jsme tě viděli lačného a nakrmili jsme tebe, žíznivého a dali jsme ti nápoje, kdy pak jsme tě viděli hostě a přijali jsme tebe, aneb nahého a přioděli tebe, aneb kdy jsme tě viděli nemocného, aneb v žaláři a přišli jsme k tobě?“ A odpovídaje král, dí jim: „Amen pravím vám, pokud jste to učinili jednomu z bratří těchto nejmenších, mně jste to učinili.“ (Mat. 25, 34.—40.)

Kdo dle možnosti nepomůže trpícím, kdo je nemilosrdně odmrští, ten odmrští samého Krista Pána a tak velice urazí jeho božské Srdce, že na věky bude od něho odloučen. — Potom řekne i těm, kteří na levici budou: „Odejděte ode mne zlořečení do ohně věčného . . . Neboť jsem lačněl, a nedali jste mi jísti; žíznul jsem, a nedali jste mi píti; hostem jsem byl, a nepřijali jste mne; nah jsem byl, a neoděli jste mne; nemocen a v žaláři jsem byl, a nenavštívili jste mne. Amen pravím vám: Pokud jste to neučinili jednomu z menších těchto, ani mně jste neučinili.“ (Mat. 25, 41.—45.)

Skutky milosrdenství nejsou v říši Kristově pouhou radou, nýbrž rozkazem, na jehož vyplnění závisí věčná blaženost. Kdo chce býti učeďníkem

Kristovým, musí býti milosrdným dle toho, jak je mu to podle jeho stavu možno. K hrdinným skutkům milosrdenství, jaké obzvláště vidíme u řeholníků a řeholnic, není každý zavázán, nýbrž jen ten, koho Bůh zvláště k tomu volá a komu dá zvláštní milosti. Dle svého stavu však musí skutky milosrdenství konati každý. Dle vůle Kristovy není ponecháno bohatým na jejich libovůli udělovati chudým almužnu, nebo ne. Kdo má přebytek majetku, je povinen určitou almužnu udělovati. Dle vůle Kristovy není lhostejno, zdali s nemocnými a trpícími máme soustrast, je těšíme, jim pomáháme, nebo se na ně ani neohlédneme. Věčná blaženost závisí na tom, zdali činíme skutky milosrdenství, čili nic. Kdo skutkem bližnímu pomáhati nemůže, je povinen aspoň modlitbou. Ani netuší, jak velice se zavděčí božskému Srdci Páně kdo se často modlívá za rozšíření církve katolické, za obrácení hříšníků, za odvrácení časných pohrom od společnosti lidské. Božské Srdce Páně obejmá svým milosrdenstvím celý svět. K duším velkomyslným volá: „Chcete-li pocítiti slast mé zvláštní přízně a lásky, chcete-li dojíti vyššího stupně slávy v mém království, věnujte obětavě všechny své síly, zdraví i život skutkům milosrdenství tělesného a duchovního, jak jsem to činil já.“ K bohatým volá: „Chcete-li si zakoupiti duševní blaženost na zemi a věčnou v nebi, buďte milosrdni k chudým!“ Ke všem lidem volá: „Chcete-li, by brány mého nebe vám byly otevřeny, otevřte srdce svá tělesné i duševní

bídě svých bratří, pomáhejte jim, jak můžete, skutkem a modlitbou!“

Přehlédněme dějiny lidstva a hledejme srdce, které by se tak zastalo nebobých, utlačených, trpících a chudých, jako božské Srdce Páně; hledejme zákonodárce, jenž by dal tak blahodárný zákon pro společnost lidskou, jako dal Kristus Pán slovy: „Blahoslavení milosrdní; neboť oni milosrdenství dojdou.“ Hledejme mocnější pohnutky ke skutkům milosrdenství, nežli nám podává toto blahoslavenství. Jež vyplynulo z nezměrného milosrdenství božského Srdce Páně, z něhož všechno milosrdenství proudí do srdcí lidských. Božské Srdce Páně naplňuje nemocnice milosrdnými bratřími a sestrami, vodí soucitné duše k ložím nemocných, plní ruce boháčů almužnami, vodí velkomyslné a obětavé duše do cizích zemí ku všem národům, i k těm, kteří jsou ode všech opovrženi, k otrokům, by je vykupovali, k pohozeným dětem pohanským, aby je na životě zachovali a křesťansky vychovali, k malomocným, aby jim byli jedinou útěchou v jejich nesmírných bolestech.

V srdcích millionů zaznívá ve všech stoletích na zemi a na nebi po celou věčnost bude zníti radostný chvalozpěv o nekonečném milosrdenství božského Srdce Páně. Poslechněme jen na chvíli v duchu chvalozpěv tento a tažme se: „Proč nemilují Pána Ježíše všichni lidé, když má takové Srdce?“

VI. Blahoslavení čistého srdce; neboť oni Boha viděti budou. (Mat. 5, 8.)

Jedním z hlavních zdrojů blaženosti pro duši lidskou je krása. Vyjdeš-li za jarního dne do přírody, za každým krokem zůstal bys státi, abys se nasytil oblažujícím pohledem na její krásu. Modrá obloha s ohnivým okem — zlatým sluncem — jako obloukovitý strop nad tebou se klenoucí, steré květy, jež nevinným okem se všech stran na tebe se dívají, zrcadla, jimiž lesknou se hladiny řek a jezer — toť vše hovoří k duši sterými dojmy.

Aby lidé krásou opojili duši, konají často daleké cesty. Temena vysokých hor, malebné průsmyky, nádherná města, umělecké výstavy, svojí krásou milliony lidí k sobě táhnou.

Tvůrce sám tak duši lidskou utvořil, by hledala a našla v kráse svoji radost. Jak dlouho bude ji však nalézati v tomto světě? Život lidský je tak krátký. Chladná smrt spustí každému člověku oponu zastírající mu divadlo pozemské krásy. Co stane se pak s duší? Je snad duše lidská jako motýl, jenž nějakou dobu poletuje z květiny na květinu, až nalezne uprostřed květin svůj hrob? Každý z mých čtenářů mi odpoví: „Duše má je něco více. V ní dřímá touha po

nesmrtelnosti, touha, by i po smrti těla žila, poznávala a milovala pravdu, dobro a krásu.“

Zcela správně. Tažme se však dále, kdo dal jí tuto touhu, jež srostlá je s její celou přirozeností?

Zajisté ten, kdo jí dal přirozenost — Tvůrce sám. Mohl Bůh dáti duši lidské touhu, již by nechtěl splniti?

Nikoli! Bůh, jenž je pravda sama, nemůže klamati.

Tedy splní se jednou touha duše lidské, by věčně požívala radosti z krásy, a předmětem radosti té po smrti bude Bůh sám.

Pozoroval jsi zajisté již někdy, milý čtenáři, umělecký obraz nebo sochu. Na koho jsi bezděky při tom vzpomněl? Odpovíš: „Na umělce.“ A proč? Poněvadž obraz dřívě, nežli byl vymalován na plátně barvami, musil býti v mysli malířově.

A nyní projdi v mysli velikou světovou výstavu — naši zemi a tělesa nebeská — a otaž se: „Který umělec zhotovil nesčetná tato díla krásy?“ Zajisté, že to nebyl žádný člověk, neboť všichni lidé, kteří od počátku světa na zemi žili, jsou pouhými diváky v této světové výstavě.

Kdo jest tedy onen nade všechny lidi neskonalé větší umělec? „Nebesa vypravují slávu boží, a dílo rukou jeho zvěstuje obloha.“ (Ž. 18, 2.)

Všechna krásá, již v tomto světě vidíme, je pouhý odlesk krásy boží. Jak krásný tedy musí býti Bůh sám!

Patřiti na krásu nestvořenou a věčnou — na Boha — toť cíl, k němuž stvořena je duše

lidská. „Nyní vidíme skrze zrcadlo v podobenství, ale tehdáž tváří v tvář. (I. Kor. 13, 12)

Již částečné a nedokonalé poznání krásy boží v tomto životě je pramenem nejčistších radostí. Sv. Ignác volával: „Jak se mi hnusí země, když patřím na nebe!“ A sv. František Xav. rozjímaje o Bohu, tak veliké požíval radosti, že jej prosil, by mu tak veliké blaženosti nedával již zde na zemi. Jak veliká radost tedy musí býti — viděti Boha tváří v tvář! Věru, vznešený má člověk cíl!

Nyní si dej, milý čtenáři, otázku: „Dojdou všichni lidé toho cíle, budou všichni jednou patřiti na Boha, neskončenou krásu?

Podívej se za jasné noci na hladinu řeky, nebo jezera a uvidíš v něm obraziti se oblohu se všemi hvězdami. Uvidíš tento zjev pokaždé? Nikoli, nýbrž tehdy jen, když je voda čistá. V kalné vodě neobrazí se ani jedna hvězda.

Podobně je to s duší lidskou. Již zde na zemi, tím více v posmrtném životě zjeví se krása boží jen duši čisté. Hříchem zkalená duše nevidí Boha.

Četl jsem kdysi o jistém španělském šlechtici, jehož hladinu duševní zakalovalo vědomí viny. Úzko bylo mu v komnatách jeho paláce. Chtěje nabýti duševního míru a blaha, vydal se na cesty do výstavných měst a rozkošných krajín, by pohledem na jejich krásu naplnil duši svou blahem. Nadarmo. Vrátil se domů s nepokojem v duši. Přestal se stýkati s lidmi, hledaje v samotě štěstí. Než ani teď nezasvítl mu do duše paprsek blaha.

— Byla jasná noc. Na nebi krásou usmívalo se tisíce hvězd. Così jej táhlo ze zámku do volné přírody. Doufal, že pohledem na krásu hvězdnatého nebe pokojem zladí svoje srdce. Sotva však zvedne svoji hlavu — rázem ji sklopí zase dolů, a ústa jeho dí: „Na krásu směř patřit jenom nevinní!“ Vrátil se do zámku zpět s bolestí v duši. Co by mu byl pomohl pohled na krásné hvězdnaté nebe, když při pohledu tom ještě mocněji vracela by se v duši jeho myšlenka, že pro svoji vinu nesmí patřit jednou na krásu neskončenou — Boha, na něhož směř patřiti jenom nevinní!

Nyní poslyš jiný případ, jenž zaznamenán byl v německém časopise božského Srdce Páně. Jistý muž po delší dobu vedl nepořádný život, nešťastným čině sebe i svoji rodinu. Byla u nich sv. missie. Muž ten nešel ani na jedno kázání. Ku konci missie pravila mu manželka: „V kostele je nový obraz božského Srdce Páně, je neobyčejně krásný, všichni lidé se mu obdivují, mohl bys také jítu na něj se podívat.“

To bych mohl učiniti, pomyslí si. A šel. Postavil se před obraz a pozorně se na něj zahleděl. Bezděčně napadla mu tato myšlenka: Když je božské Srdce Páně tak krásné na obraze, jak krásné teprve musí býti ve skutečnosti! Vzpomněl si opět jednou, že je od Boha stvořen, aby patřil nejen na obraz, nýbrž na božskou krásu samého Krista Pána. V tom padne zrak jeho na ránu a kříž na božském Srdci. Proud nových myšlenek dere se mu v duši: Tu ránu učinil jsi božskému Srdci Ježíšovu ty, ten kříž

zhotovil jsi ty svými hříchy! Cítil nepokoj, počínal si jasně uvědomovati, že ztratil naději, by mohl uviděti jednou Srdce Ježíšovo v nebi. Než hesvěsil hlavy, jak to onen španělský šlechtic učinil, když popatřil na krásu hvězd, nýbrž hleděl dále na obraz; našel v něm nejen výtku, nýbrž i naději na svoji záchranu. Plameny, jež viděl na obraze sálati z božského Srdce, mu pravily, že z lásky k němu bylo Srdce to probodeno. Plakal lítostí a radostí, poklekl k nedaleké zpovědnici a vyznal missionáři všechny svoje hříchy. Jeho duše stala se čistým jezerem, v jehož hladině milosti boží se lesknoucí shlížel se Bůh. Blahoslavení čistého srdce; neboť oni Boha viděti budou.

Čeho marně hledal onen španělský šlechtic v malebných krajinách, výstavných městech, v komnatách svého paláce, v kráse hvězdnatého nebe, to našel muž tento v božském Srdci Páně.

VII. Blahoslavení pokojní; neboť oni synové boží slouiti budou. (Mat. 5, 9.)

Smrtí lidského blaha je nepokoj. Přehlédneme-li dějiny lidstva, kde vidíme nejvíce nářkův a slz? Tam, kde temný mrak nepřátelství vznesl se nad národy, kde místo blahého míru nastoupil boj, kde národ povstal proti národu se zbraní v ruce, kde tisícové padali na bojištích v zuřivých bitvách, kde krev lidskou v proudech ssála země, kde drancovány vesnice i města, vraždění starci, ženy i děti.

Kdy vidíme zapadati hvězdu blaha ve státech a říších? Tehdy, když počaly jimi zmítati nepokojů bouře, když bratr povstal proti bratru v občanských válkách a revolucích, když v životě náboženském, politickém, sociálním povstaly strany proti stranám. Nejnovější obraz toho viděli jsme v nedávné revoluci ruské a ve Francii v boji svobodných myslitelů proti církvi katolické, jehož vlny vnikly až do tajemných síní chrámových a do svatostánků. Obraz toho vidíme z části také v naší říši, kde národ bojuje proti národu, strany proti stranám.

Podobně i z obcí a rodin prchá spokojenost, jakmile se rozšíří mezi občany sváry, nepřátelství a soudy, jakmile manžel počne žíti v nepokoji s manželkou, dívky s rodiči.

Jak staré je lidstvo, tak dávné jsou v něm nepokoje bouře. Mlat, jež u prahu ráje pozvedl Kain proti Abelovi, nezůstal ležeti na zemi po smrtelné ráně, nýbrž byl ve všech dobách znovu se země zvedán, a nesčetné oběti padaly pod ním na všech stranách země.

Nepokoj a boj zmítá nejen společnost lidskou, nýbrž zuří i v nitru jednotlivých lidí. V osobě každého člověka stojí dva nepřátelé proti sobě v boji po celý život: rozumná jeho přirozenost stvořená pro pravdu a dobro, a zlé náklonnosti, tělesné i duševní. Jako temné stíny zákeřníků jdou s každým člověkem jeho vášně, čekající na vhodnou chvíli, by napadly duši a svázaly svými pouty.

Počátek všech bojů vnějších i vnitřních je v boji, jež první člověk, hlava lidstva, vypověděl v ráji Bohu. Jím zrušena páska lásky mezi Bohem a lidmi. Se ztrátou synovství božího ztratilo pokolení lidské všechny výsady, jež s ním Bůh byl spojil. Zrušena byla ve člověku naprostá podřízenost nižších mohutností rozumu, rozpoutány byly vášně, a tím lidstvo uvrženo v bouře nepokojů vnitřních a vnějších.

Jak šťastní jsou plavci, když za děsné bouře uvidí v dálce zářící maják! Jeho světlo jest jim nadějí záchrany, třpytem jeho záře vítá je tichý přístav, v němž umlká hukot hrozivé bouře.

O šťastné lidstvo ve svém neštěstí! V bouři nepokojů září ti maják — a jaký maják! Světletem božské lásky září ti Srdce Ježíše Krista a zve tě do přístavu pokoje a míru.

Ježíš Kristus, v jehož osobě spojila se přirozenost božská a lidská, přišel na tuto zemi smířit nebe se zemí, lidstvo s Bohem. Království, jež založil — církev katolická — jest království pravého pokoje. Proto pěli andělé hned při jeho narození: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle. (Luk. 2, 14.) Kdykoli se Kristus Pán zjevil po vzkříšení apoštolům, téměř vždy oslovil je slovy: „Pokoj vám.“ (Luk. 24, 36., Jan 20, 21 a 26.) Poučuje je, jak mají jeho církev rozšiřovati, pravil: „Do kteréhokoli domu vejdete, rcete nejprve: Pokoj domu tomuto.“ (Luk. 10, 5.)

Když na kříži zaplacen byl dluh lidstva spravedlnosti božské a uzavřen mír mezi nebem a zemí smrtí Ježíše Krista, otevřeno bylo kopím jeho božské Srdce, a zázračným způsobem vyronila se z něho krev a voda. Toť neustálý zdroj pravého pokoje s Bohem, se sebou a s bližním, jenž sedmerým tokem sv. svátostí proudí v církvi Kristově. Šťasten, kdo v tichém přístavu církve katolické z těchto zdrojů čerpá život. Blahoslaveni pokojní; neboť oni dětmi božími slouží budou.

Stín dávného nepřátelství s Bohem, v němž každý člověk jako potomek Adamův se zrozuje, zaplaňuje sv. křest. Jak veliké štěstí vrací se do duše s nově nabytým pokojem u zpovědnice, ví jen ten, kdo toho zakusil, nebo viděl jiné šťastím oním zářiti. Ku konci jedné duchovních cvičení pro vzdělance na Velehradě, pravil mi jeden z účastníků — dávný to můj přítel: „Jsem opět dítětem božím, jak jsem šťasten!“ Byl totiž

po sv. zpovědi. Tvář jeho vnitřním pokojem zářící byla znamením, že slova ta jdou z upřímné duše.

Pokoj s Bohem utužuje a sílu k vytrvalosti, obzvláště ve víře, dává svátost biřmování. Vášně, nepřátelské vlny světa a útoky zlého ducha neustávají sice na duši dorážeti ani tehdy, když je v ní milost posvěcující. Tomu však, jenž dobře užívá milosti boží, nemohou uškoditi. Jsou jako nepřátelé stojící kolem hradeb, před nimiž netřeba se báti, poněvadž hradby jsou dosti pevné.

Svazky lásky s Bohem nejvíce utužuje nejsv. svátost oltářní. S Kristem Pánem pod způsobou chleba skrytým přichází ve sv. přijímání do duše celá nejsv. Trojice a činí z ní svůj stánek, svůj chrám. Nejsv. svátost je zároveň nejmocnějším prostředkem k utužení vzájemné lásky mezi lidmi. Ve chrámech katolických má na oltáři svůj trůn Král lásky a to nejen na jednom místě země, nýbrž ve všech říších světa, téměř v každém větším městě, ba i v nepatrných vesnicích. Kristus žije mezi lidmi, by svojí láskou spojoval říše, národy, obce a rodiny. Láskou svojí obejímá všechny národy, lidi všech stavův a zaměstnání, vznešené i nízké, bohaté i chudé, učené i neučené, spravedlivé i hříšníky, za všechny obětoval svůj život, všech stal se Vykupitelem, k vůli všem zůstává na zemi ve svatostánku. Ačkoli jej lidé za jeho lásku na kříž přibili, ačkoli znovu jej těžkými hříchy tak mnozí urážejí, přec dále zůstává s lidmi jako jejich nejlepší přítel. Nedá se zajisté mysliti větší pohnutky lásky k bližnímu, nežli je láska božského Srdce k lidem

v nejsv. svátosti se jeví. Lásku k bližnímu svým příkladem posvěcenou řadí Kristus na první místo mezi svými zákony slovy: „Totot jest přikázání mé, abyste se vespolek milovali, jakož jsem miloval vás.“ (Jan 15, 12.)

Milovati káže nejen přátele, nýbrž i nepřátele: „Ale já pravím vám: Milujte nepřátele své, dobře činite těm, kteří vás nenávidí a modlete se za ty, kteří vám protivenství činí a utrhají vám, abyste byli synové Otce svého, jenž jest v nebesích, jenž slunci svému velí vycházeti na dobré i na zlé a déšť dává na spravedlivé i nespravedlivé.“ (Mat. 5, 44.—45.)

Ze svatostánku volá Kristus Pán k národům celého světa: „Nezvedejte proti sobě zbraní ku krvavým bojům, žijte v pokoji a míru jako děti jednoho Otce.“ K stranám nepřátelsky proti sobě stojícím v říších a obcích volá: „Nemějte na zřeteli jen své vlastní zájmy, vyjděte si vstříc s dorozuměním a láskou, ať usídlí se u vás svornost a pokoj. Jste všichni bratři!“ Ku všem, jež dělí mrak nepřátelství, volá: „Odpusťte si navzájem, jako jsem já odpustil vám!“

Má-li strom nésti dobré ovoce, musejí zdravé býti jeho kořeny. Má-li býti pokoj a láska ve státech a obcích, musí nejdříve býti v jednotlivých rodinách. Základ k tomuto pokoji položil Kristus, když stav manželský povýšil za svátost a vzorem vzájemného poměru mezi manžely učinil svůj poměr k církvi sv.

Církev Kristova nese pokoj do všech vrstev lidské společnosti, od kořenů až do jejího roz-

větvení, pokojem obdaňuje srdce jednotlivců hned u kolébky, ve věku jinošském i dospělém, pokoj přináší i v nejtěžší chvíli života, když svátostí posledního pomazání silí duši k poslednímu boji, by zachovala v něm synovství boží.

Aby pokoje Kristova účastnými se stalo co nejvíce lidí, založen jest za tím účelem v jeho církvi svátostí kněžství zvláštní stav lidí. Celý život kněží Kristových zasvěcen je rozmnožení pravého pokoje v srdcích lidských.

Církev katolická jest Kristem založený přístav, v němž je možno lidem v bouři pozemského života nalézt pokoj s Bohem, se sebou a s bližním. Srdce Ježíše Krista zve světlem lásky své k němu všechny. Kdo chce býti šťasten, musí k němu obrátiti kormidlo své duše. Blahoslavení pokojní; neboť oni dítkami božími slouiti budou.

VIII. Blahoslavení, kteří protivenství trpí pro spravedlnost; neboť jejich jest království nebeské. (Mat. 5, 10.)

Mezi utrpeními na této zemi jest jedno zcela zvláštního druhu. Zvláštnost tato spočívá v důvodu, proč se ho lidem dostává. Apoštolové Kristovi rozešli se do celého světa, by hlásali pravého Boha, učili jeho zákonu, přinesli poklady milostí, otevřeli duším nebe — v odměnu za to jeden z nich byl ukřižován, jiný ukamenován, jiný štat, jiný s kůže svlečen, všichni pronásledováni a mučeni. Apoštol národů sv. Pavel se srdcem láskou k Bohu a nesmrtelným duším planoucím procestoval s nebezpečím života téměř celý tehdy známý svět na souši a na moři, hlásaje spásu — za to byl žalářován, bičován a štat. V ošafství římském, plném temnot pověr a zkaženosti mravní, počaly v duších křesťanů, božskou pravdou osvětlených, vykvétati ctnosti mravního života v největší kráse — za to musili jíti do žalářů, svá těla klásti na kříže a koly nebo před dravou zvěř v cirku a hlavy na špalky pod meče katův. Kteří si chtěli zachrániti život, musili prehati s povrchu země do podzemních skrýší, zvaných katakomby.

Císařem Konstantinem povýšen jest sice kříž Kristův až na koruny královské, než ani

tim utrpení pro spravedlnost nebylo skončeno — i do komnat královských provází pronásledování vyznavače pravého Boha. Proč padá náš svatý kníže Václav pod ranami dýky? Protože byl spravedlivý k Bohu, šířil jméno jeho v národě českém, stavěl mu četné chrámy.

Se zbraní v rukou pronásledována spravedlnost i zbraní duchovní. Nevěřci a odpadlíci, tupící pravdu božskou, ničí čest jejích vyznavačů ve všech stoletích, našli dostatek čtenářův a posluchačův. Vrchol pronásledování tohoto druhu ukazuje doba naše. Máme celé moře časopisův a knih, jichž účelem je církev katolickou vyličiti jako zpátečnickou, jejíž učení stačí pouze dětem a lidem nevzdělaným, neobstojí však před pokroky moderní vědy; její učitele vyličiti jako potměšilce, kteří sami nevěří, čemu učí; její posvátné úkony a obřady jako bezvýznamné, její předpisy jako něco, co se již dávno přežilo a nehodí se do naší doby. Spisy a časopisy náboženského rázu pokládají se za překonané, aniž by se obsah jejich studoval a znal. Učenec nebo umělec, jehož si vážili jako velikého ducha, pokud psal směrem protináboženským, za jednu noc stane se mužem nižšího řádu, s nímž netřeba ve vědeckém nebo uměleckém světě počítati, jestliže nabyt přesvědčení náboženského.

Čím byly kdysi šiky vojinů římským císařům, tím jsou nyní nepřátelským vůdcům organizované strany se spoustou časopisů.

Každá bolest je trpkou, nejvíce však trpké je trpěti nevinně, trpěti za pravdu a dobro. Čím

je to tedy, že tak veliká utrpení vyznavačů Kristových nezabránila vzrůstu jeho církve?

Božské Srdce Ježíšovo ukázalo, že utrpením za spravedlnost dostupuje láska k Bohu nejvyššího stupně.

Čemu se musí, milý čtenáři, v životě Ježíše Krista každý nejvíce obdivovati? Zajisté jeho utrpení pro spravedlnost. Jsa svatost sama, odsouzen jest k smrti, že prý se rouhal Bohu! Ten, v jehož Srdci všechny ctnosti nejkrásnějším souladem byly spojeny, ten, který je vzorem mravního života všem stavům a každému stáří, jehož svatosti jsou jen slabým odleskem apoštolové, mučedníci, vyznavači a panicové — umírá na kříži mezi dvěma lotry! Utrpení za spravedlnost dosáhlo na kříži v osobě Ježíše Krista nejvyššího stupně — jím dospěla však láska jeho božského Srdce nejslavnějších triumfů.

Pravil mně před několika roky jistý vzdělaný muž: „Láska Ježíše Krista na kříži k jeho nepřátelům, jeho modlitba a odpuštění vrahům — jest mi důkazem jeho božství. Tak velikou lásku může mít jen Bůh. Lidé dovedou ji pouze napodobiti.“

V lásce trpící pro spravedlnost jest křesťanská dokonalost, jež vrcholu dostupuje mučednictvím. Větší lásky nikdo nemá, nežli ten, kdo život obětuje za Boha a víru. V lásce tohoto druhu jest nejen nejbezpečnější záruka nebeské slávy, nýbrž i zvlášť velkého jejího stupně. Blahoslavení, kteří trpí pro spravedlnost; neboť jejich jest království nebeské. Nepraví Kristus Pán — jejich

bude království nebeské, nýbrž jest, aby naznačil jistotu, s jakou se jim království nebeského dostane. Odtud dá se vysvětliti touha všech dokonalých křesťanů pro Boha něco trpěti. O sv. apoštolech je zaznamenáno ve Skutcích ap.: „Oni pak šli z tohoto shromáždění, radujíce se, že hodni učinění jsou trpěti pohanění pro jméno Ježíše.“ (Skutk. ap. 5, 41.) Odtud dá se vysvětliti, že ve všech stoletích tisícové hrdinných vyznavačů Kristových s jásáním obětovali za Boha a věru čest, majetek, svobodu, vlast i život.

Uvedu zde příklad z doby nejnovější.

Ve druhé polovici minulého století byl praesidentem republiky ecuadorské (v sev. Americe) šlechtitný muž Don Garcia Moreno (nar. 1821. usmrčen 6. srpna 1875.) Pocházeje z rodiny měšťanské, věnoval se právníctví a činnosti státnické. Pro své neobyčejné vlohy, šlechtitou povahu a lásku k vlasti dostoupil nejvyšší důstojnosti v říši, byv zvolen za praesidenta republiky. Jelikož byl mužem hluboce věřícím a náboženské svoje přesvědčení dával na jevo nejen v životě soukromém, nýbrž i veřejném, podporuje jako president všude vzrůst církve katolické, stal se trnem v oku nepřátelům katolického náboženství. Již docházely ho zprávy, že se činí přípravy k jeho zavraždění. Nezměnil však ani tehdy svého jednání. Nebál se o svůj život, nýbrž toužil ho obětovati pro spravedlnost. Krásná jsou slova, jež po svém opětém zvolení za praesidenta v květnu r. 1875 psal sv. Otci Piu IX. Sděluje mu, že nepřátelé katolického náboženství se již

radí, jak by ho úkladně zavraždili a ku konci píše: „Jaká větší čest mne může potkatí, svatý Otče, nežli býti opovrhován a pomlouván pro lásku k našemu božskému Spasiteli! Avšak jaké ještě větší štěstí je to, zjedná-li mi Vaše požehnání milost s nebe, abych prolil krev svou za toho, který ač Bůh, prolil svou krev na kříži za nás.“ (Viz J. Kosina: Několik vynikajících kat. povah XIX. stol., str. 766.)

V předvečer své smrti pravil k ministrům: „Jak se mám chrániti před těmi, jimž mé křesťanství je trnem v oku? Kdybych se k tomu naklonil, jednati dle jich libosti, nechali by mě na pokoji, avšak byl bych hoden smrti. Jelikož se ti lidé Boha nebojí, jest život můj v rukou jejich. Já nemohu přece přiměti Boha, aby mi dal jiné příkazy, aniž chci kráčetí jinou cestou, než mně předepsal.“

Překrásná slova muže, jenž za spravedlnost chtěl život obětovati. A skutečně obětoval. Dne 4. srpna psal svému příteli: „Budu zavražděn. Jsem šťasten, že zemru za víru. Na nebi se shledáme.“

Den 6. srpna r. 1875 byl právě první pátek v měsíci. Garcia Moreno byl o 6. hod. ráno přítomen mši sv. a přijal sv. svátosti. V poledne šel do vládního paláce. Na cestě zastavil se v nedaleké kathedrále, by se poklonil zde Kristu Králi. Bylo to na zemi naposled. Za několik okamžiků měl jej spatřiti tvář v tvář ve vyšším světě. Jda po schodech vládní budovy, byl od zákeřníků napaden a několika ranami smrtelně

zraněn. Poslední slova, jež se mu ještě z úst vydrala, byla: „Bůh neumírá.“ Stál na vrcholu moci a slávy v říši — ztrácel nyní všechno, i život, než ztrácel to z lásky k Bohu, který neumírá. Blahoslaveni, kteří trpí pro spravedlnost; neboť jejich jest království nebeské.

Doslov.

Pravil jsem v úvodu, že po ničem tolik netouží srdce lidské, jako po blaženosti; kdo mu ji přináší, jest jeho přítel. Dalo by se podle toho souditi, že Kristus jako největší přítel lidstva všechny lidi přitáhne k svému božskému Srdci. A přece tomu není tak. Osobnost jeho rozdělila lidstvo ve dvě strany. Jedni k němu hoří láskou, jemu zasvěcují svůj život, pro něho s radostí i umírají, druzí se ho štítí, nebo jej dokonce i nenávidí a pronásledují.

Odkud tento rozdíl? Jeho božské Srdce je přec všem stejně otevřeno jako pramen blaženosti!

Příčina tkví v lidské přirozenosti. Clověk v tomto životě málo dbá o blaženost duševní, více o smyslnou, přicházející ze zevnějška. Že první je důležitější, nežli prchavá radost smyslná, o tom často málo kdo uvažuje. Většina Židů v tomto duchu očekávala budoucího Vykupitele. Proto si jej představovala jako obnovitele vnějších poměrů, jenž neblahý stav národa židovského pozvedne tím, že jej vybaví z poddanství římského a založí samostatné království židovské.

Kristus přišel sice na zemi založit království, ale nikoli, jak si je Židé představovali. Základy jeho království jsou v duších lidských, proto za úkol si nevzal změnití vnější poměry, nýbrž lidská srdce.

Změna ta spočívá v tom, by se lidé milostí pryšticí z jeho božského Srdce stali dítkami věčného a neskončeného Krále — Boha, by skrze květy nadpřirozených ctností učinili srdce svá podobná nejsvětějšímu Srdci jednorozeného Syna Božího.

Časnému blahobytu nepoložil Kristus Pán žádných překážek, nýbrž nepřímou podporuje i jeho rozkvět.

Zádá však od každého, v jehož duši má jeho království býti rozšířeno, by časné a konečné dobro podřídil dobru nekonečnému — Bohu, svému nejvyššímu cíli. Bolesti a nepohodlí ze světa neodstranil; nikoli proto, by zmenšil blaženost lidí, nýbrž aby jim neodňal prostředek, jímž může srdce jeho milostí proměněné dosáti nejvyšších radostí smrtelných.

Tento způsob dosáti blaženosti je pravý opak onoho, jak si jej lidská obrazotvornost často představuje; odtud dá se vysvětliti, že nejdou všichni lidé za Kristem Pánem.

Kristus však nikoho nechce k sobě přivést klamem, nýbrž pravdou. Jemu na mysli tane nejen čas, nýbrž i věčnost, jako Bůh patří až na dno duše lidské a pozvedá ji k dobru, k němuž ve své neskončené lásce ji stvořil,

Na velikém díle vlastního štěstí a štěstí jiných lidí pracovati má každý člověk po celý život. Cíle dojdou pouze ti, kteří stavějí na základech, které položil Ježíš Kristus osmerem blahoslavenství.

OBSAH:

	Strana
Modlitba k Božskému Srdci Páně	I
Úvod	5
I. Blahoslavení chudí duchem; neboť jejich jest království nebeské. (Mat. 5, 3.)	7
II. Blahoslavení tiší; neboť oni zemí vládnouti budou. (Mat. 5, 4.)	13
III. Blahoslavení lkající; neboť oni potěšeni budou. (Mat. 5, 5.)	19
IV. Blahoslavení, kteří lačnější a žízní po spravedlnosti; neboť oni nasyceni budou. (Mat. 5, 6.)	30
V. Blahoslavení milosrdní; neboť oni milosrdenství dojdou. (Mat. 5, 7.)	37
VI. Blahoslavení čistého srdce; neboť oni Boha viděti budou. (Mat. 5, 8.)	45
VII. Blahoslavení pokojní; neboť oni synové boží slouti budou. (Mat. 5, 9.)	50
VIII. Blahoslavení, kteří trpí za spravedlnost; neboť jejich jest království nebeské. (Mat. 5, 10.)	56
Doslov	62

Omyly tiskové.

Str.	16.	řádek	poslední	místo	Casto	čti	Často.
„	23.	„	11.	„	sed	„	sedí.
„	59.	„	14.	„	v sev.	„	v již.
„	62.	„	24.	„	Zidé	„	Židé.
„	63.	„	10.	„	Zádá	„	Žádá.
„	63.	„	16.	„	jeho	„	jejich.
„	63.	„	17.	„	smrtných	„	nesmrtelných.

Poznámka ku str. 22.: Kaple „Sarkandrovka“ v době, kdy tento spisek byl v tisku, počala se přestavovati.

